

PERIÒDIC VERMELL

:: SALUT PÚBLICA :: INTERESSOS POPULARS :: ARTS Y LLETRAS ::

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Ronda de l' Universitat, 96. BARCELONA

TRES CARTAS MÉS

EXPLICACIONARRAS

Amich director de LA TRAMONTANA: he llegit unas cartas en lo *Diluvio* y m' ha passat pe 'l magí escriuren tres per vostre setmanari.

Aquí va la primera; si la voleu, prenèula, ó sino deixeu-la.

Comensém.

¿Puch jo escriure cartas? Està clar que sí; ningú me 'n priva. Aixís com se n' han publicat tres en lo *Diluvio*, be se 'n poden publicar tres més en LA TRAMONTANA; encara que fossin sis.

¡Que haya tres cartas más, qué importa al mundo!

Escriuré tres cartas y, fassin furor ó no 'n fassin, en ellas explicaré la meua conducta, porque jo també 'n tinch, sí, y vull que la sàpiga 'l mon, si vol llegirla.

Pero com la meua conducta no te res de particular sobre la dels altres mortals que semblan homes, y aixó treuria la mica de importancia que d' altra manera poden tenir aquestas cartas, he decidit explicar també la conducta dels polítichs grossos. De aquesta manera, trayent al sol los drapets dels altres y establint comparacions ab la meua persona, creixeré á n' als ulls de algú que s' ho creurá perque ho llegirá en lletres de motllo.

D' ensá que vaig neixe fins avuy, que ja soch tot un hombron, he tingut un odi irreconciliable ab tots aquells del turró.

Quan era xaval, nos arplegavam uns quants del carrer de casa y no deixabam ab tranquil·tat á cap municipal, considerant que aquestos son gent petita que viu ab l' esquena dreta. Si podiam desviarnos fins á la Rambla y venian turrans aquellas donas del mocador de anticue·las ó 'ls homes del barret de bolero ¡pobrets,

ja calia que amaguessin las orelles! A cada pell de taronja que 'ls nostres tiradors de goma los hi feya brunzir, ja 'ls dich jo que...

Y mireu la gent com son fets: uns altres que se deyan amichs, pero que estaban en més bona posició perque á casa seva tenian fábrica ó botiga, per riure, també tiraban pells de taronja al cap de algun municipal. Y justament aquestos nos habian fet portar més de dos parells de vegadas als baixos de ca la Ciutat. Exactament, lo mateix exactament, que l' hi va passar en política al autor de las cartas del *Diluvio*. Ell era enemich de la centralisació avans de neixe y uns altres que també ell diu que feyan veure que ho eran com ell, més de quatre vegadas l' hi feren la trabeta y 'l miravan sempre ab mals ulls.

Varem arribar á ser grandassots, y al calor de las bojerías dels clubs encaixarem amistat y tots feyam soroll de igual manera. Aparentment eram del mateix partit; jo ja ho sabia que no filaba ab ells, pero m' ho callava. Ara 'm sab greu, perque ¡quan de temps perdut!

Passá algun temps. Ells arribaren á ser poder, arribaren á menjar aquell turró del qual tant habiam renegat. Jo ferm.

Llavors vaig convéncem que la gent que més baladreja es que vol lo tros de turró més gros que 'ls altres.

Aixó va demostrarme que 'l mon está perdut, perque coneixia á fondo y habia tractat de aprop als homes de aquella situació y sabia que 'l podia esperarne.

Ben decidit, encara que ab lo cor trist y 'l cap sota l' ala com los aucells, vaig retirarme á casa. (Aixó ho faig duas vegadas al dia: dinar y sopar; pero en aquell cas va haberhi certa parsimonia perque se n' enterés la gent del carrer). Era un acte públich.

Aquí dech consignar que pe 'l camí vaig trobar l' autor de las cartas del *Diluvio* fumant un cigarro y anantsen cap á retiro. Era tart.

No passá molt temps. Jo habia dit: aquesta gent son uns ases; caurán perque no volen anar endevant pe 'l camí de las reformas y un adagi diu: qui no mira endevant enderrera cau. Vaig

ser profeta. Fins la sogra m' ho va reconeix. Aquí las cosas. Ara veurém en la segona carta lo meu comportament.

Vostre servidor,

PERE PAU DE L' ANTONIA

ESCLAUS

L' home molt digne y honrat que la mentida aborreix, puig sa boca may menteix, es esclau de la vritat.

Aquell que 'n tota sa vida la vritat no ha conegut, puig menteix molt á menut, es esclau de la mentida.

Aquell que fa la baixesa de sé' un bobo de la gent per no treballá' un moment, es esclau de la peresa.

D' aquell que ab zel verdader cumpleix sempre sa missió, pot dirse ab molta rahó qu' es esclau de son deber.

Los que ab títols de noblesa y tenint l' or á grapats sempre temen ser robats, son esclaus de la riquesa.

L' home aquell que s' imagina que 'ls adelantos ó invents pe 'l be comú son dolents, es esclau de la rutina.

Aquell qu' en la societat, sent pobre, fa 'l millonari, n' es tan sols un perdulari esclau de la vanitat.

Aquell que de una nació, si ocupa un lloch elevat ho deu á una indignitat, es esclau de l' ambició.

L' ignorant que baladreja per rebaixarne viltment á un home de més talent, es un esclau de la enveja.

L'home de tan poch judici que serne lliure pretent seguint lo vici dolent, es sols un esclau del vici.

Aquell que se l'hi acomoda vestir com la moda mana, ab perill de patir gana, es un esclau de la moda.

L'home que 's lliensa al abisme de obrar com un vil malvat en nom de un Deu de bondat, es esclau del fanatisme.

L'home que ama ab tal ardor, que per sa esposa ó promesa fins fa la més gran ximplesa, n' es un esclau del amor.

L' obrer que sens cap ganancia deixa 'l treball que don' vida, per la guerra malehida, es esclau de la ignorancia.

Lo soldat, que ab gran racansa á voltas te de lluytá contra son pare ó germá, n' es esclau de la ordenansa.

Y 'l negre que ditxa y pau may gosa baix lo poder del infame y vil negrer ¡n' es per cert lo més esclau!

Francisco LLENAS

Divendres passat publicá *El Diluvio* un article volent probar que tan unitaris ó centralisadors son los partits polítichs espanyols com los autónomo-pactistas.

Semblava una sessió de gimnassia aquell article; ¡quántas habilitats! ¡quins esforços de erudició!

El Diluvio, ahir pactista vergonyant y casi partidari d' en Pí, avuy ha girat cúa.

¿Perquè?

Un adagi castellá ho diu prou;

A asno flaco todo son pulgas.

Apliqueuho á las circunstancias porque passa actualment la idea que combat *El Diluvio*, feu alguns càlculs aritmètics; al costat dels números poseuhi *suscripciones* y trobaréu la resposta.

Aquell paréntesis posat á las cartas del senyor Almirall no 's basa més que en algunas afirmacions de varios discursos del senyor Pí. Afirmacions que, encara que fossin negacions, no cambiarian per res la essencia de l' Autonomia y 'l Pacte, porque las ideas están per demunt de las paraulas dels homes.

Si 'ns deixessim portar per l' esperit fogós dels polítichs ¡quántas cosas podriam dir del següent parrafet del *Diluvio*!

«Detrás de todo esto—l' Autonomia y 'l Pacte—se vé sólo la idea madrileña, la idea del centro, la idea enemiga del provincialismo. Se ha creído que contra éste sería más eficaz una utopia que todas las persecuciones. Divide y vencerás; han dicho los del centro, y han obrado en consecuencia.»

¿Podria dirnos *El Diluvio* qui ha dividit pera vence?

Prou que podria.

Y ¿ahont son las utopias?

Allí ahont hi ha la forsa bruta. No en l' Autonomia ni 'l Pacte.

Perque PACTE es *contracte*;

CONTRACTE es la realisació de duas ó més voluntats;

Realisació de la VOLUNTAT es la mellor forma de la justicia; es la verdadera LLIBERTAT.

Lo que 's basa en lo Pacte, donchs, se basa en la rahó.

Lo que no 's basa en la rahó se basa en la forsa y la forsa es la iniquitat.

Treyeune conseqüencias.

Si no pesés amenassadora sobre la prempsa una lley especial, fariam veure ben clar á nos tres lectors lo carácter y verdader color de qüestió semblant.

No volém pas dir que ab certas formas no puga expressarse una idea dintre la lley de Imprenta; es que amants de usar un llenguatge clar, desitjosos d' explicar las cosas de manera que á ningú passi res per alt, no podém avenirnos als rodeigs y subterfugis. Nosaltres aném al grá.

¡Ja 'ns sentirá *El Diluvio* y demás companys en la prempsa lo dia que tinguém de regirnos no més que pe 'l Códich penal!

Per ara anéu monopolisant la opinió pública.

Prou se 'us acabarà.

FARRO ELECTORAL

¡Obra l' ull, poble! y mira tots los diaris y periodiquets com fan propaganda á favor de tal ó qual subjecte que vol ser diputat, dihent que además de ser lliberal y proteccionista es fet de pasta d' agnus, bon minyó á carta cabal, y de tant talent y bons desitjos que si ell arriba á ser diputat ningú patirà may més.

Y tot los llépols que volen turró son iguals, tant los d' ara com los d' avans y de sempre. De manera que á Espanya passa aquest fenómeno: los aspirants á *representants del poble* son gent de totas prendas avans d' arribar á Madrid.

Pero no sé si després se 'n olvidan; lo cert es que aném tan bé sent ells bons, que esgarrija pensar ahont aniriam á parar en cas contrari.

¿Com es que sent lo càrrech de diputat grauit y plé de mals de cap, segons diuhen, tothom que pot se dona tanta manya per serho?

¡Cosas de la política!

Tots los programas de candidats á pares de la patria diuhen lo mateix; que aném malament y que ells se desvetllarán per fer la nostra felicitat.

De modo que surti qui vulgui, no tenim que passar cap cuydado, que tots mirarán igual pel be del poble.

D' aixó n' estich convensut.

Fins en Castelar fa discursos electorals.

Se coneix que tots los candidats á diputats necessitan esforços per anar á salvar la patria.

MELONS

Trieu y remeneu

Aquell jove que estudia y qu' en lloch d' anar á l' aula está sempre fent lo maula divertintse nit y dia sense pensá ab la carrera ni recordarse de res, mes quan als exámens es se troba molt enredada; aquet, com lo temps l' hi passa y com may res ha estudiat, per premi de sé' aplicat l' hi donan una *carbassa*.

Mes aquell que cap fatiga pot ferne perque 's d' edat, y pe 'l molt que ha treballat fins las camas l' hi fan figa, y s' ha tornat tan beato, qu' en lloch de está ab alegría com avans, va tot lo dia á la iglesia á passá 'l rato, y sempre repapieja, puig qu' en lloch está segú, s' ha tornat ja tant madú que fins quan parla *sopeja*.

Pero 'l qu' es recaudadó y que 's presenta amatent á casa 'l contribuyent pera la contribució, y aquest tan si te dinés com si no, te de pagarli sense cap excusa darli, porque ell no s' escolta res, aquell com lo seu conjunt es volgué 'ls diners depressa, se veu bé que 'l bona pessa per cobrá sempre *esta al punt*.

PLAGAS DE BARCELONA

L' arcalde de Gracia s' ha lluhit.

A conseqüencia de uns fets que sembla no agradavan gayre al Ajuntament de la vehina vila, se presentá, fundantse en estrictes preceptes legals, una proposició en la corporació municipal dihent que s' habia vist ab disgust la conducta del arcalde.

¿Y qué dirian que va fer dit senyor?

Molt senzill.

No va deixar llegir la proposició, y al demanar alguns regidors la paraula per motiu de aquest fet, va aixecar la sessió deixantlos á tots ab un pam de nas.

Molt ben fet. Per aixó se es arcalde—deuria pensar—per fer arcaldades.

Zero y van mil.

A dintre del mateix Madrid ha tocat lo dos de casa dels seus pares una noya imbuida ó enganyada per aquets religiosos de panxa contenta.

Los pares prou se desesperan, pero tant es que risquin com que rasquin; la lley no arriba may per aquesta classe de seqüestradors *ad majorem Dei gloriam*.

¡Si 's tractés d' algun miserable pobrissó ja seria altre cosa!

Un tinent coronel retirat que vivia á la Rambla de Catalunya sembla que no volia conformarse ab lo fallo del tribunal respecte á un judici de deshaucis que l' hi manava anarsen de casa seva.

Rebé al jutjat executor molt malament, feu girar cúa rewólver en má als municipals y polissons, habent hagut de cridar la guardia civil, y se sospita si per poch se posa tota la guarnició sobre las armas.

Ara tothom se desfá en impropis contra aquest senyor.

Donchs jo no. Si analisessim las circunstancias que l' han portat á n' aixó, trobariam tal vegada molt més culpable la lley de deshaucis avuy vigenta que 'l mateix inquilino resistent.

Los vehins de Cornellá casi pot dirse que viuhen sense autoritat.

—¡Quina utopia! dirán vostés.

—Mirin. L' arcalde está prop de Sant Joan Despí, mitja horeta lluny dels seus adminis-

LOS PARTITS POLITICHS...

EN LA OPOSICIÓ

EN LO PODER